

Hišni red

učencev

deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole
na Grmu pri Novem Mestu.

Odobril ga deželni odbor kranjski v seji dne 24. avgusta
1888 pod št. 5497.

Ljubljana 1888.

Založil deželni odbor kranjski. — Tiskala „Narodna Tiskarna“ v Ljubljani.

Hišni red

učencev

deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu.

Odobril ga deželni odbor kranjski v seji dne 24. avgusta 1888
pod št. 5497.

§ 1.

Vsak notranji učenec, bodisi štipendist ali pa plačujoči učenec, mora, kadar ustopi v šolo, prinesiti s seboj naslednjo obleko:

1. Vsaj tri spodnje hlače. 2. Vsaj štiri srajce. 3. Vsaj dve navadni zavrtni ruti. 4. Vsaj četvere nogovice ali vnuče. 5. Vsaj šest robcev. 6. Tri obrisalnice. 7. Dvoje močnih čevljev. S seboj prinesiti mora tudi vsak jedno pripravo, v kateri je 1 nož, 1 vilice, 1 žlica in 1 pitni kozarec, in končno si prinesiti mora še vsak s seboj dva glavnika (redkega in gostega), eno krtačo za obleko, tri druge za snaženje obutala.

Precej po ustupu v šolo mora si vsak učenec, torej tudi vsak redni zunanji, še tole omisliti ob svojih troških: 1. Ene hlače in eno flajdo (bluzo) iz debelega modrega platna za rabo pri delu na polju, v kleti itd. 2. Eno sukнено bluzo s šolskim, na vratnik prišitim znamenjem. 3. Ene suknene, zeleno paspulovane hlače. 4. Eno močno čehovsko zimsko sukno. 5. En siv klobuk z zelenim trakom. Vse to (uniformo) za nošnjo ob nedeljah, praznikih ter drugih posebnih prilikah. Ob pričetku požlahtnjevanja sadnega drevja kupiti si mora tudi še vsak en cepilni nožiček, en vrtni nož in ene trtne škarje.

§ 2.

Vsak teden določi tretji učitelj po dogovoru z vodjo, oziroma pristavom, enega učenca za nadzornika v spalnicah, šolskih sobah

in jedilnici, drugega pa za nadzornika v kravjem hlevu, mlekarski kleti, sirnici, sirni kleti. Prvi je šolski, drugi hlevski nadzornik.

Dva ali tri druge učence določi pa za dnevnikarje, to je za tiste, katerim je dolžnost vzdrževati snago v spalnicah, v omivalnici, v šolskih sobah in na hodniku pred njimi, v kleti in delarnicah. Dnevnikarji odnašajo in donašajo tudi pošto. Nadzornik šolski, kakor hlevski, more biti vsak rédni notranji učenec, bodisi štipendist ali plačujoči učenec. Za dnevnikarje izvolijo se pa štipendisti, in le izjemno tudi plačujoči učenci.

§ 3.

Nastavljenega nadzornika, kateri je za vse, kar mu je izročeno, tudi odgovoren tretjemu učitelju, mora vsak dnevnikar, pa tudi nednevnikar točno ubogati; le tedaj ne, ako zahteva kaj takega, česar zahtevati niti ne sme.

§ 4.

V mesecu marcu in aprilu mora šolski nadzornik točno ob peti uri ustajati ter vse součence na noge sklicati. Isto storiti mora v mesecih maju, juniju, juliju točno ob polu peti uri; v mesecih avgustu, septembru pa do polovice oktobra točno ob polu šesti uri. Dnevnikarji morajo za umivanje potrebno vodo precej prinesiti v umivalno sobo, šolske peči zakuriti, določene sobe in hodnike pomesti ter v preteku ene ure vse v red dejati. Vse svetilnice prižge šolski nadzornik sam. Ko preteče pol ure, morajo vsi ostali učenci popolnoma opravljeni biti, v tem času si mora tudi že vsak svojo posteljo postlati.

Kakor hitro so učenci opravljeni, zapuste spalnice in se ne vrnejo čez dan več v nje, razven ako ima kdo kak neobhodno potreben opravke v njih. Ulegati se ob dnevu na postelje, prepovedano je strogo zdravim učencem.

Hlevski nadzornik iti mora, kakor hitro je opravljen, v kravji hlev, h krmenju in molži. On mora biti sploh pri vsaki krmilnici in vsaki molži v hlevu navzočen, ter v njem, kakor tudi v krmilnici, v mlekarski kleti, sirnici itd., vse izpolnjevati, kar mu veleva pristav. Šolski nadzornik pa mora iti, kadar je praktično delo, k opravniku, da zvé od njega, kaj in kje da se bode kaj delalo, in zapiše delo na črno desko, visečo na hodniku pred šolskimi sobami.

Ako kak učenec zboli, ali ako se sploh v področju šolskega nadzornika kaj posebnega pripeti (na primer kaka nerednost mej součenci) naznaniti mora to nadzornik precej tretjemu učitelju. Hlevski nadzornik storiti mora isto v svojem področju pri pristavu.

Ako ni praktičnega dela, idejo vsi učenci, torej tudi redni zunanji, kateri morajo, kadar ustajejo notranji učenci, že v zavodu biti, v šolske sobe. Redni zunanji učenci zapuščajo ob delavnikih le v prostih urah zavod. Ob nedeljah in praznikih se udeleže skupno z notranjimi učenci jutranje službe božje, po kateri še le opoldne smejo zavod zapustiti.

Svetilnice po sobah in hodnikih prireja, užiga ter ugaša z največjo pozornostjo šolski nadzornik sam.

Peči kuriti smejo le dnevnikarji.

§ 5.

V spalnicah, v umivalnicah, v šolskih sobah in na hodniku pred njimi kaditi tobak, prepovedano je strogo. Isto tako je prepovedana kaja med vsakim praktičnim delom.

§ 6.

Vsak učenec brez izjeme mora vsako praktično delo, katero mu je odkazano, natanko po sprejetem ukazu zvršiti ter ga med časom dela zapustiti le tedaj, ako ga kdo predstojnikov odkliče. Po vrnitvi od praktičnega dela mora vsak učenec svoje rabljeno orodje prinesiti v dotično shrambo. Ako kak učenec kako orodje malomarno izgubi ali pokvari, mora ga plačati. Vsako poškodbo na opravi spalnic, umivalnice, šolskih sob, jedilnice i. t. d., kakor tudi vsako poškodbo na gospodarskem orodju, na vratih, oknih, pečeh i. t. d., mora poškodovalec plačati. Ako se pa za poškodovalca ne more zvedeti, plačajo škodo vsi učenci skupaj.

§ 7.

Ob nedeljah in praznikih morajo vsi učenci notranji, kakor zunanji skupno, vsi h kratu, iti k dopoludanski službi božji, h kateri jih menjaje se spremlja opravnik ali vrtnar. Po službi božji morajo zopet vsi skupaj h kratu priti domov. Služba božja je v župni cerkvi. Vsi učenci morajo pa tudi sicer med letom po navodu učitelja za verouk opravljati vse druge dolžnosti, katere katoliška cerkev velewa, ter se sploh kršanski vēsti, posebno ne kleti, lagati se, ali nespodobno govoriti.

§ 8.

Brez dovolitve tretjega učitelja, oziroma vodje, pristava, ne sme nobeden notranjih učencev ne ob delavnikih, ne ob nedeljah in praznikih oditi iz zavoda.

§ 9.

Čas za zajutrek je skozi celo leto ob treh četrtih na sedmo uro, za kosilo o poludne, za malo južino ob štirih, za večerjo po zimi ob sedmi, po leti pa ob osmi uri.

Pred pozovom k zajuterku, kosilu in večerji z zvonjenjem ne sme nihče v jedilnico. K obedu pozvoni hišna, ne pa kdo izmed učencev.

Pred vsakim obedom in po vsakem obedu morajo vsi učenci stoje en očenaš in eno češčenasmarijo, katero šolski nadzornik naprej moli, odmoliti.

Čas pouka je, izimši risanje po zimi, zjutraj od sedme do devete, oziroma desete ure; popoldan pa od pete do sedme. Po leti pa od devete, oziroma desete do dvanajste ure. Po leti je le risanje popoldan.

Pričetek pouku, kakor tudi vsak prenehljaj mej posameznimi urami, naznanja šolski nadzornik z zvoncem. Z zvoncem naznanja šolski nadzornik tudi začetek in prenehljaj praktičnega dela. Po zimi prične praktično delo zjutraj ob sedmi uri in traje do $\frac{3}{4}$ na 9., oziroma 10. uro. Popoldan prične pa ob eni uri in konča ob štirih.

Po leti prične praktično delo polu ure po tem, ko so učenci ustali — za dnevnikarje eno uro potem — in traje do $\frac{3}{4}$ na sedmo. Od $\frac{3}{4}$ na sedmo do $\frac{1}{4}$ na osmo je čas za zajuterk. Od $\frac{1}{4}$ na osmo nadaljuje se praktično delo do $\frac{3}{4}$ na deveto, oziroma deseto uro. Popoldan prične praktično delo ob 2. uri in traje pred malo južino do $\frac{3}{4}$ na 4, po mali južini pa od $\frac{1}{4}$ na 5 do večerje. Ob deveti uri zvečer pozvoni nadzornik po leti kakor tudi po zimi k počitku. Pred tem časom ne sme nobeden notranjih učencev spat iti, po tem času pa ne sme nobeden na nogah biti. Ob deveti uri ugasi šolski nadzornik vse svetilnice v šolskih sobah in po hodnikih, ob $\frac{1}{4}$ na deseto pa tudi v spalnici.

§ 10.

Vsakemu učencu brez izjeme je stroga dolžnost, da vodjo, pristava, tretjega učitelja in vse pomožne učitelje, kakor tudi navodnike praktičnih del, to je opravnika, vrtnarja in vincarja, spoštuje in časti ter njihovim poveljem brez vsega ugovora uboga. Vsak učenec mora se tudi proti obiskovalcem zavoda spoštljivo vesti ter se sploh povsod dostojno in pošteno vèsti. Pouka in praktičnega dela mora se vsak točno in marljivo udeleževati, rednosti in snage v vsem strogo držati.

Mej seboj se ne smejo učenci prepirati, psovati ali še celo tepsti, ampak drug mora drugega ljubiti ter spoštovati. Vse bantije ali zamene mej učenci so strogo prepovedane, še celo kar se obleke in učil tiče.

Vse pritožbe ali prošnje izročati je tretjemu učitelju, kateri jih, ako je potrebno, predlaga vodji.

§ 11.

Vsak prestopek tega hišnega reda preiskuje se strogo. Kazni so: Zasluzeno opominanje, karanje, ali še celo kazen v pisanju kazni, hišni, izbni, ali še celo posamezni zapor, spojen s celim ali delnim postom.

§ 12.

Vsakega učenca, kateri se navzlic vsemu opominjanju, karanju in kaznovanju, kaže nepoboljšljivega, ali kateri skozi celo prvo leto popolnoma nezmožnost ali pa lenobo razodeva, izključi vodstvo iz zavoda s privolitvijo deželnega odbora, v prav nujnih slučajih pa tudi brez tega, prosto po zborovem sklepu vseh učiteljev.

§ 13.

Ako kak učenec oboli, plačajo vse iz boleznii nastale troške njegovi roditelji, oziroma njegov varuh. To pa velja le za manjše bolezni. Ako je bolezen huda, mora si zbolelec ali na svojem domu, ali pa v bolnici iskati pomoči.

Tedaj, kadar si kak učenec pri praktičnem delu nakopa kako bolezen, plača mu šolska blagajnica zdravnika in zdravila.

Ako kak učenec v zavodu umrje, plačajo pogrebne troške njegovi roditelji, oziroma njegov varuh.

